

Luxenburgera

Luxenburgera[2] (jatorrizko hizkuntzan: *Lëtzebuergesch*, frantsesez: *Luxembourgeois*, alemanez: *Luxemburgisch*, valonieraz: *Lussimbordjwès*) Luxenburgon hitz egiten den mendebaldeko germaniar hizkuntza bat da. Luxenburgon ofizialak diren hiru hizkuntzetako bat da 1984az geroztik, frantsesarekin eta alemanarekin batera. Aditu batzuen iritziz hizkuntza beregaina baino alemanaren aldaera den bitartean, beste batzuentzat luxenburgera hizkuntza beregaina da. Gainera, 1984tik berezko idaztaraua du[3].

Luxenburgera ingurumariko beste hainbat tokitan ere hitz egiten da, hala nola Belgikan (Arlon inguruko Luxenburgo probintzian), Frantzian (Lorrenako zati batean) eta Alemanian (Bitburg eta Trier inguruan). Alemanian eta Lorrenan alemanaren tokiko dialektotzat hartzen dute. Bigarren Mundu Gerraz geroztik utzi egin zitzaion herrialde horietan luxenburgera irakasteari, eta hori dela eta ia adineko jendearen artera soilik mugatu da egun hizkuntza honen erabilera Luxenburgotik at.

400.000 bat hiztun badira munduaren luze zabalean.

Luxenburgera	
Lëtzebuergesch	
Datu orokorrak	
Lurralde eremua	Luxenburgo Belgika Frantzia Alemania
Hiztunak	390.000[1]
Ofizialtasuna	Luxenburgo
Araugilea	Conseil Permanent de la Langue Luxembourgeoise (CPLL)
Hizkuntza familia	
hizkuntza nostratikoak Hizkuntza euroasiarrak Indoeuropar hizkuntzak germaniar hizkuntzak mendebaldeko germaniar hizkuntzak goi alemaniar hizkuntzak Central German (en) West Central German (en) Central Franconian dialects (en)	
Informazio filologikoa	
Hizkuntza-tipologia	subjektua aditza objektua, V2 hizkuntza eta hizkuntza azentuala
Alfabetoa	latindar alfabetoa
Hizkuntza kodeak	
ISO 639-1	lb
ISO 639-2	ltz
ISO 639-3	ltz
Ethnologue	ltz (http://www.ethnologue.com/language/ltz)
Glottolog	luxe1241 (https://glottolog.org/resource/languoid/id/luxe1241)
Wikipedia	lb (https://lb.wikipedia.org)

Historia

XIV. mendean "Codex Mariendalensis" eskuizkribua idatzi zuten, Yolanda of Vianden-en istorioa kontatuz. Baina literaturako lehenengo liburutzat "E' Schrek op de' Lezeburger Parnassus" (Antoine Meyer, 1829) jotzen dute, 6 olerkik osatutakoa. Beste idazle klasiko handiak Edmond de la Fontaine "Dicks" (1823–1891) eta Michel Lentz (1820–1893) izan ziren.

XIX. mende hartan lehenengo ahaleginak egin zituzten ortografiaren estandarizazioa egiteko. Baina ez da ofizialki onartutako sistemarik egon 1946ko ekainaren 5a arte, "OLO"-rekin (*ofizjel lezebuurjer ortografi*). Hala ere, oniritzi unibertsala ez zuen lortu sistema honek, eta ondoren "Luxemburger Wörterbuch" hiztegia aurkeztu zuten, 5 liburukitan 1950 eta 1977 artean. Ortografia estandar hau ofizial bilakatu zen 1975eko urriaren 10ean eta 1999ko uztailaren 30ean berrikuspen bat egin zuten.

Erreferentziak

1. ↑ Luxenburgera Ethnologuen (http://www.ethnologue.com/show_language.asp?code=ltz)
2. ↑ *53. araua - Munduko estatuetako hizkuntza ofizialak.* (https://www.euskaltzaindia.eus/dok/arauak/Araua_0053.pdf) Euskaltzaindia . Noiz kontsultatua: 2010-12-14.
3. ↑ Munduko hizkuntzen amarauna (http://www.amarauna-languages.com/orokorra/mapa_ikusi2.php?hizk=eu&zein=123)

Kanpo estekak

- **(Ingelesez)** Luxenburgera Ethnologuen (http://www.ethnologue.com/show_language.asp?code=ltz)
- Luxenburgera Munduko hizkuntzen amaraunan (http://www.amarauna-languages.com/orokorra/mapa_ikusi2.php?hizk=eu&zein=123)

Autoritate kontrola	**Wikimedia proiektuak** · Datuak: Q9051 · Multimedia: Luxembourgish language (https://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Luxembourgish_language) **Identifikadoreak** · BNF: 119667950 (https://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb119667950) (data) (http://data.bnf.fr/ark:/12148/cb119667950) · GND: 4125795-9 (https://d-nb.info/gnd/4125795-9) · NDL: 001134462 (https://id.ndl.go.jp/auth/ndlna/001134462) · AAT: 300388753 (https://www.getty.edu/vow/AATFullDisplay?find=&logic=AND&note=&subjectid=300388753) · **Hiztegiak eta entziklopediak** · Britannica: url (https://www.britannica.com/topic/Luxembourgish-language)

Hizkuntza honek bere Wikipedia du: Bisita ezazu.

Germaniar hizkuntza modernoak	
Iparraldekoak	Daniera • Faroera • Norvegiera (bokmåla, nynorska) • Islandiera • Suediera
Mendebaldekoak	Afrikaansa • Alemana (austrobavariera, coloniero alemana, franciquera, luxenburgera, fersentalera, Pennsylvaniako alemana, suitzar alemana, zinbriera) • Behe-alemana (mendebaldekoa, nederlandar behe-saxoiera) • Brabantera • Flandriera • Frisiera (iparraldekoa, ekialdekoa, mendebaldekoa) • Ingelesa • Limburgera • Nederlandera • Walserera • Ripuariera • Eskoziera (Ulsterko eskoziera) • Yiddisha • Zeelandera
	Parentesi artean: parentesiaren ezkerrean dagoen hizkuntzaren dialektoak.

To ɔar

Nabigazioa

- Azala
-
- Txokoa
- Albisteak
- Aldaketa berriak
- Ausazko orria
- Laguntza
- Dohaintza egin

Tresnak

- Honanzko lotura duten orriak
- Lotutako orrietako aldaketak
- Fitxategia igo
- Orri bereziak
- Lotura iraunkorra
- Orri honen datuak
- Artikulu hau aipatu

Wikidata itema

Inprimatu/esportatu

- Liburu bat sortu
- PDF gisa jaitsi
- Inprimatzeko bertsioa

Beste proiektuetan

Wikimedia Commons

Beste hizkuntzak

- Чăвашла
- Davvisámegiella
- Novial
- Vepsän kel’
- Português

- Afrikaans
- עברית
- Nordfriisk
- 日本語
- Հայերեն
- Azərbaycanca
- Magyar
- தமிழ்
- Taqbaylit
- ქართული
- Asturianu
- Eesti
- Tagalog
- Српски / srpski
- Latviešu
- Fiji Hindi
- Русский
- English
- Volapük
- Kernowek
- Alemannisch
- Hrvatski
- Slovenčina
- Ελληνικά
- Македонски
- Ido
- Čeština
- Türkçe
- Corsu
- Svenska
- አማርኛ
- العربية
- Boarisch
- Български
- 客家語/Hak-kâ-ngî
- Беларуская (тарашкевіца)
- Papiamentu
- Català
- Gàidhlig
- Беларуская
- Interlingua
- 粵語
- فارسی
- Latina
- Piemontèis
- მარგალური
- Українська
- Norsk nynorsk
- ਪੰਜਾਬੀ
- Occitan
- Aragonés
- Олык марий
- Føroyskt
- Italiano
- Dansk

- Dorerin Naoero
- Lingála
- Shqip
- Нохчийн
- मराठी
- Srpskohrvatski / српскохрватски
- Bahasa Indonesia
- Zazaki
- Nederlands
- Română
- Tiếng Việt
- Brezhoneg
- ייִדיש
- Español
- Татарча/tatarça
- Bân-lâm-gú
- Русиньскый
- ไทย
- ئۇيغۇرچە / Uyghurche
- Kriyòl gwiyannen
- Lumbaart
- Lëtzebuergesch
- Nedersaksies
- Коми
- Ripoarisch
- Simple English
- Deutsch
- Bahasa Melayu
- Gaeilge
- Lietuvių
- Mìng-dĕ̤ng-ngṳ̄
- پنجابی
- Polski
- Walon
- Ligure
- Zeêuws
- Limburgs
- اردو
- Frysk
- Slovenščina
- Français
- Cymraeg
- Esperanto
- Galego
- Latgaļu
- Norsk bokmål
- Suomi
- 한국어
- 中文
- Scots
- 吴语
- کوردی
- Íslenska

- مصرى

Aldatu loturak

 Wikipedia Entziklopedia askea